

Jag minns.....

Har du någon gång funderat över vilken människa, som du minns och har pratat med, som är född längst tillbaka i tiden? För min del är det min morfars mor. Hon föddes den 10 jan 1877 på gården Hunsered i St. Lundby socken.

 av Peter Hjortstam

När jag var 5 år flyttade vi till mormor i Gräskärr. Min morfar, som var trädgårdsmästare, hade dött på sommaren och vi flyttade dit för att hjälpa mormor med trädgården ett tag.

På gården, i den "gamla" stugan, bodde morfars far och mor. Jag var som sagt inte gammal, men kommer väl ihåg dem. Aron och Anna hette de.

Aron hade bara tre tänder, två i underkäken och en i överkäken. Tänk vad fascinerande för en liten grabb att lyssna på honom när han berättade, men tyvärr minns jag faktiskt inte så mycket av vad han hade att berätta. Avsaknaden av tänder, och det för mig underliga bittet, tog överhand. Jag kunde inte sluta fundera över hur han bar sig åt för att tugga. Han kallade mig alltid "Petter". Han var krumbent och hade käpp. Med den gick han på grusvägen och påtade bort grästuvor. Nyfiken som jag redan då var, sprang jag fram och ställde mig framför honom och hans rensande. – "Tocke dej" sa han och det begrep jag direkt. Vi har faktiskt både Aron och Anna inspelade på band och smalfilm. Bandet är över en timma långt och är en sorts

intervju som en bekant gjorde i slutet av 50-talet. Filmen är från 1962. Inte förrän 1964-65 dog Aron och Anna.

En händelse som jag minns speciellt var en höstkväll, troligen 1961. Jag hade inget att göra så jag gick de 50-60 metrarna till gammelmorfars. Bakom vedboden lys-te det. Hmm, vad kan det vara? Tänkte jag och gick dit. Tittade runt knuten och hejade på Aron som stod där och nackade hönor. Oj! vad han fick brått att köra bort mig. Det var inget för en liten knatte att bevittna hönors hädanfärd, tyckte han och schasade undan mig och skickade in mig till Anna.

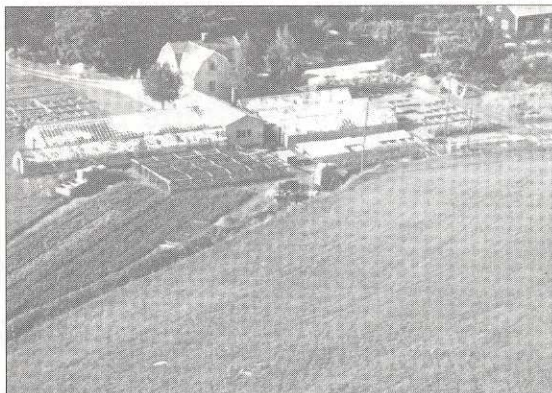
Inte förrän jag blev lite äldre fastna-

Aron

de de äldres berättelser inom mig. Det var framför allt mormors berättelser som intresserade mig. Mormor föddes 1896 på soldattorpet i Björkekärr.

Hennes far var indelt soldat och hade fått namnet Törnqvist. Han begärde och fick avsked 1904 till hans hustrus förtret. Om han stannat kvar i tjänst ytterligare 8 år hade han fått pension och möjlighet att friköpa torpet till ett bättre pris. Nu köpte han torpet ändå. Indelningsverket hade avveck-lats och roten bestämde att Gustav Törnqvist skulle få köpa det. Men långt tidigare hade han fått utöka inkomster-na för att försörja familjen. Han hade, då han var stor och kraftig, tagit arbete som stenarbetare. Han hade varit med och byggt järnvägstunneln vid Bro-backa. För arbetet hade han haft en lön av 1 krona om dagen på vintern och 1 krona och 50 öre på sommaren. Det gick ju att arbeta många fler tim-mar på sommaren! Därav den högre

Gräskärr

lönen. Mormor berättade att när tunneln var färdig och de bägge arbetsla-gen möttes på mitten uppstod ett elakartat tvärdrag som gjorde männen sjuka. Gustav låg hemma i lunginflammation och hostade svart. Hon berättade också om hur hennes far hade ett arbete på Bryngenäs. Med sina verktyg gick han hela vägen dit och sedan hem efter 12 timmars arbete. Efter ett tag köpte han en cykel. Då vägbanan var så dålig vågade han av risk för att få en kostsam punktering, inte cykla utan han ledde cykeln till staden för att därifrån cykla till arbetet. Han slapp i alla fall bära verktygen.

Soldattorpet i Björkekärr, som fortfarande finns kvar, låg inte långt från landsvägen. En kväll i början av seklet, när alla hade gått och lagt sig, hördes plötsligt ljudet av en bil. Ingen i familjen hade tidigare på nära håll sett en, så alla sprang det fortaste de hann upp till vägen för att se nymodig-heten. Bilen hade naturligtvis redan hunnit förbi, men familjen tog det säkra före det osäkra och stannade kvar en bra stund och väntade. Den kunde ju komma tillbaka! Det gjorde den nu inte.

Det var sådan här berättelser mor-mor berättade för mig och jag lyssna-de och lade på minnet. Varför jag var intresserad vet jag inte. Det bara fångslade mig. Samtidigt var mormor en bra berättare och hon ville gärna berätta. Jag frågade henne också om hon visste något om sina förfäder. Hon visste att hennes mormor var född 1823 och naturligtvis var och när hennes mor var född. Mormor i sin tur, förmedlade också berättelser från hennes mors barndom. Hennes mor hette Lovisa och föddes den 1 januari 1864 i torpet Hjälmaled under Boll-torp. När hon var liten, berättade mor-mor, hade de ingen toalett. Bara en käpp slagen över gödselstacken. Om barnen skulle gå på avträdet när det var mörkt fick deras pappa följa med och slå i buskarna med en trästör och samtidigt ropa. Allt för att inte vargen skulle komma till anfall. Vargskräcken var nog överdriven, men det visar att det måste funnits kvar i Bolltorpsko-gen på 1860-talet! Vidare berättade

Anna

Fortsättning på nästa sida

